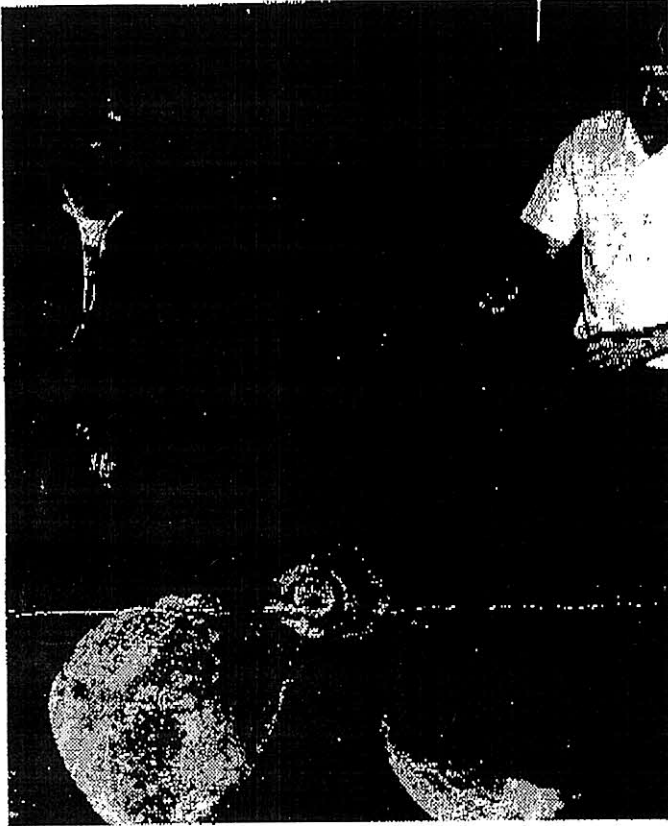

KITEE, VENNO ID 2027

Tiistaina 16.7.1985

Kai Kaartinen, vasemmalla, on ryhtynyt nellipaisen potkurin puhdistukseen. Oikealla kannattelee kookasta potkuria Antti Ranta.

Potkuri nousi

□ Loppuvaiheessa yllättävän hyvin onnistui Kiteen Urheilusukeltajien potkurinnosto-operaatio Heinoniemen Paasivedellä lauantaina. Operaation loppuhuipennus tapahtui sukeltajien ja pelasrusalus Ilmarisen yhteistyönä. Tuloksena oli kuiville nostettu, hyvin säilynyt nellipainen potkuri, joka matkaa Kiteen kotiseutumuseoon.

Kai Kaartinen, joka on opiskellut vuodesta 1982 lähtien arkeologiaa kertoi, että potkurilla saattaa olla ikää jopa 150 vuotta koska siihen aikaan vaihdettiin potkurit laivasta toiseen. Metalli potkurissa on melko huonolaatuisia ja mutteri, jolla akseli on kiinnitetty on pronssia.

Kai Kaartinen hankki aikanaan potkurin nostoluvan ja sukelteli uponneen hylän ympärillä jo useana kesänä. Atte Kaartinen, hänen vaimensa, ehdotti puolestaan Kiteen Urheilusukeltajille potkurin nostoa.

Valmistelevan työn sukeltajat tekivät jo edellisellä päivänä. Tällöin sahattiin potkurista koneeseen johtava 80 millin akseli rautasahalla poikki. Sitä ennen oli poistettu akselin ympärille kietoutunut vaijeri, joka 50 vuotta sitten johti Suomen ainoan puuisen höyrylaivan uppoamiseen.

Nosto-operaatiota edelsi myös parin pönttoonin lasku nostotyötä helpottamaan. Tämä puolestaan tapahtui siten, että pönttoonit täytettiin vedellä, jolloin ne upposivat veden alle. Sen jälkeen ne käännettiin ylösalaisin ja niihin laskettiin paineilmaa.

Lopullinen nosto onnistui siten, että Ilmarisesta käsin kelattiin taljalla potkuria, joka parin lavan osalta oli juuttunut pohjamutaan. Kiteen Urheilusukeltajilla oli tähänkin ensiapu, sillä ympärillä olevaa mutaa syrjäytettiin paineilman avulla. Nostoa helpottivat myös pönttoonit.

Kai suorittaa ennen potkurin museoon siirtämistä sen puhdistuksen:

— Kuten olemme kertoneet höyryhinaaja, josta potkuri on peräisin, upposi Paasivedellä 50 vuotta sitten kovassa myrskyssä. Syynä oli ilmeisesti potkurin ympärille kietoutunut vaijeri, joka teki laivan ohjaukskyvyttömäksi. Höyrykoneen runko on jäljellä, mutta ajan saatossa on kaikki muut osat viety.

Kai Kaartinen esitti, että Kiteen Urheilusukeltajien kannattaa harkita myös höyrykoneen nostamista.

Kiteen Urheilusukeltajien puheenjohtaja Olavi Parkkinen pitää noston onnistumista erittäin haastavana. Vaikka sukeltajilla on jo kokemusta perämooottoreiden, hukkuneiden ym. etsinnöissä on tällaisten harvinaisuuksien löytö ja nosto todella huomattava.

Mainittakoon, että potkurin läpimitta oli puolitoista metriä ja paino noin 200 kiloa.